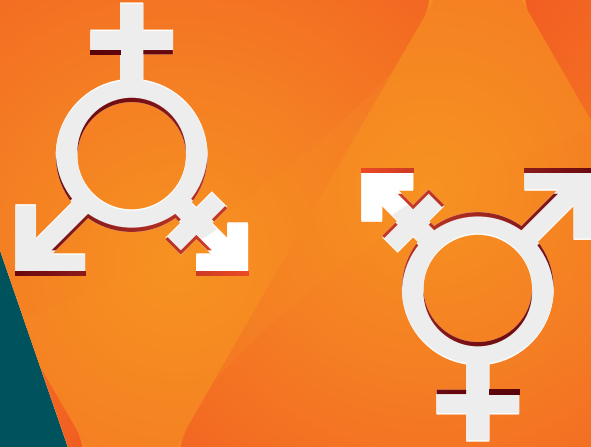

Trans zijn in de Europese Unie

vergelijkende analyse van gegevens uit de Europese LHBT- enquête

Samenvatting

De artikelen 1, 2 en 3 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie waarborgen het recht op menselijke waardigheid, op leven en op menselijke integriteit. De artikelen 6, 7 en 8 waarborgen het recht op vrijheid en veiligheid, op eerbiediging van het privé-leven en het familie- en gezinsleven en op bescherming van persoonsgegevens. Artikel 14 erkent het recht op onderwijs en artikel 20 het recht op gelijkheid voor de wet. Artikel 21 waarborgt het recht op non-discriminatie, zoals op grond van geslacht, en artikel 35 erkent het recht op gezondheidsbescherming, artikel 45 het recht op vrijheid van verkeer en verblijf en artikel 47 het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht.

Het mannelijk of vrouwelijk geslacht dat bij de geboorte officieel wordt vastgesteld, is gebaseerd op onze fysieke eigenschappen. Het kan echter gebeuren dat dit niet overeenstemt met onze genderidentiteit, namelijk de manier waarop we denken en voelen over onze sekse. Naarmate steeds meer trans personen openlijk weigeren zich te identificeren als man of vrouw, wordt duidelijk dat gevoelens over de sekse niet in het krappe hokje „man” of „vrouw” passen. De resultaten van de Europese enquête naar lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender (LHBT) personen onderstrepen de noodzaak om verder dan deze hokjes te kijken in discussies over „gender” in onze samenleving en bij het overwegen van specifieke juridische en beleidsmaatregelen.

De rijkdom en de vergelijkbaarheid van de gegevens verkregen via de LHBT-enquête van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) maken dit mogelijk door het dagelijkse leven van trans personen in de EU en de lidstaten te belichten.

„Als transgender persoon vind ik dat het van cruciaal belang is dat beleidsmakers en zorgverleners inzien dat er meer is dan twee uitersten van het genderspectrum. Er kan van alles zijn tussen deze uitersten en mensen kunnen een vervullend leven hebben zonder zich aan één eind van het spectrum te bevinden, of anders gezegd zonder volledig man of vrouw te zijn. Wij hebben meer begrip nodig, en belangrijker nog, meer middelen en juridische ondersteuning om ons leven te kunnen leiden zoals anderen.” (Transvrouw, 28, Nederland)

Het volledige rapport *Being Trans in the European Union (Trans zijn in de Europese Unie)* en deze samenvatting bouwen voort op het bewijs van de enquête, om de realiteit van 6 579 zichzelf als trans identificerende respondenten¹ te analyseren – „trans” is een overkoepelende term die allen omvat die zich identificeren met een ander geslacht en/of een andere genderidentiteit communiceren dan het geslacht dat zij bij de geboorte toegewezen kregen. Deze term („trans”) wordt veel gebruikt door transgender personen in Europa en de wereld en is dan ook gekozen in het engelstalige rapport om verwarring te voorkomen met de mogelijke identiteitsgroepen waaruit de respondenten konden kiezen (waaronder „transgender”). Hoewel de resultaten niet als representatief voor alle trans personen in de EU kunnen worden gezien, vormen zij de grootste verzameling van empirisch bewijs op dit terrein ooit. Zij werpen licht op de ervaringen van transgender personen op verschillende terreinen van het leven.

¹ De term „trans” wordt gebruikt met verwijzing naar terminologie in de originele Engelse versie van het rapport. De term wordt gebruikt om ervoor te zorgen dat lezers het kunnen onderscheiden van de identiteitssubgroep „transgender”.

Voornaamste bevindingen

Uit de resultaten komt naar voren dat de grondrechten van *trans* personen vaak worden geschonden door discriminatie, geweld en intimidatie, en wel in ergere mate dan het geval is bij lesbische, homoseksuele of biseksuele enquêterespondenten. Deze ervaringen veroorzaken veel angst en brengen sommige *trans* personen ertoe bepaalde locaties te mijden en hun ware genderidentiteit te verbergen – waardoor zij hun rechten nog meer inperken.

De problemen die *trans* personen beletten hun gender vrij te uiten, zorgen ervoor dat mensen onwetend blijven over de realiteit van hun identiteit en leven. Zo ontstaat een vicieuze cirkel van angst en onwetendheid, discriminatie en zelfs door haat gedreven geweld.

In landen waar actieplannen, positieve maatregelen en gelijkheidsbeleid ter bestrijding van discriminatie goed opgezet en uitgevoerd worden, zeggen *trans* personen dat zij opener zijn over hun genderidentiteit. De enquêteresultaten onderstrepen dat juridische kaders en beleidsinstrumenten een verschil

maken. Zij dragen bij tot de bescherming en bevordering van grondrechten en de promotie van sociale normen en overtuigingen, waardoor mensen een beter leven krijgen.

FRA-advies

Versterking van EU en nationale actie

De EU en de EU-lidstaten worden ertoe aangemoedigd trans kwesties aan te pakken – voortbouwend op het bewijs dat via deze enquête is verkregen en de ervaringen en bestaande veelbelovende praktijken in sommige EU-lidstaten. Zij zouden vooral genderidentiteit en genderexpressie als beschermde gronden moeten meenemen bij beleidsmaatregelen, actieplannen en bewustmakingscampagnes op het gebied van mensenrechten en non-discriminatie.

Aangezien uit deze enquête naar voren komt dat discriminatie en geweld vaak plaatshebben vanwege niet-conformerende genderexpressie van een persoon, dient de EU-strategie voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen te worden uitgebreid tot acties ter bestrijding van genderstereotypen en discriminatie op grond van genderidentiteit, genderexpressie en transfobie.

TRANS RESPONDENTEN VAN DE EUROPESE LHBT-ENQUÊTE

Gezien de diversiteit onder *trans* personen, worden bij deze analyse de subidentiteitsgroepen onderzocht. De problemen die *trans* personen op het gebied van grondrechten ondervinden, kunnen namelijk zeer uiteenlopen. Hoewel eerder onderzoek naar *trans* personen verschillen beschrijft in het leven van transvrouwen, transmannen en andere *trans* personen, is dit de eerste keer dat een EU-brede studie het mogelijk maakt de verschillende subgroepen met elkaar te vergelijken. De subgroepen in de Europese LHBT-steekproef zijn voldoende groot om een fijnmazige vergelijking tussen hen mogelijk te maken (figuur 1).

Deze groepen – transvrouwen, transmannen, vrouwelijke crossdressers, mannelijke crossdressers, transgender personen, gender-variante personen en queer/overige personen – stemmen overeen met de termen die door *trans* respondenten zelf zijn gekozen. De ervaringen van *trans* personen worden ook bepaald door hun onderwijsniveau en sociaaleconomische achtergrond en andere kenmerken, waarmee rekening wordt gehouden in de analyse indien van toepassing.

Kenmerken van geënquêteerde *trans* respondenten

De *trans* respondenten:

- zijn doorgaans jong: zeven van de tien respondenten zijn 18 tot 39 jaar oud (gemiddelde leeftijd: 34 jaar);
- omvatten verschillende subgroepen (identiteitsgroepen), met tweemaal zoveel transvrouwen als transmannen en bijna evenveel vrouwelijke als mannelijke crossdressers;
- zijn even vaak hooggeschoold als lagereschoold;
- behoren vaker tot het lagere inkomenskwartiel dan de algemene bevolking;
- beschrijven hun seksuele oriëntatie als biseksueel of homoseksueel of zij gebruiken andere termen;
- zijn vaak niet in een relatie: een derde vormt een éénpersoonshuishouden;
- wonen vaker in een stedelijke omgeving.

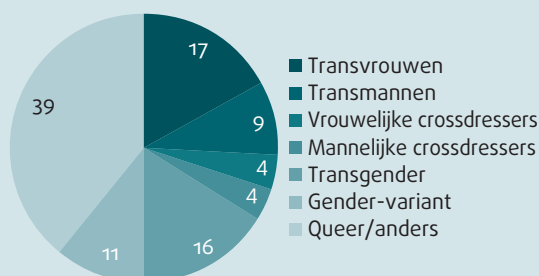
De steekproef onder *trans* personen is zeer divers, verschillend in de gekozen subidentiteiten of subgroepen, het gevoel man, vrouw of iets anders te zijn (behoren tot een gender), genderexpressie en de manieren waarop respondenten hebben geprobeerd volgens hun genderidentiteit te leven (openheid/sociale en/of medische transitie).

De helft van de *trans* respondenten is **hooggeschoold** (hoger onderwijs, universiteit of hogere graden, 53 %). De helft van de *trans* respondenten (51 %) geeft aan betaald werk te hebben, onder wie personen met tijdelijk verlof. Een op de vier respondenten is student (24 %) en 13 % is werkloos. Kleine segmenten van de steekproef doen onbetaald werk of vrijwilligerswerk, zijn gepensioneerd of zijn op een andere wijze niet werkzaam.

De **inkomensverdeling** van de totale LHBT-steekproef stemt overeen met die van de algemene bevolking,² waarbij ongeveer een kwart van de respondenten tot iedere categorie behoort. *Trans* respondenten melden echter vaker dan andere LHB-groepen een huishoudeninkomen in het onderste inkomenskwartiel en minder vaak een inkomen in het hoogste inkomenskwartiel.

Ongeveer de helft van de respondenten in alle *trans* groepen (48 %) geeft aan dat zij ten tijde van de enquête niet in een **relatie** waren en de meerderheid (75 %) geeft aan dat hun **burgerlijke staat** „ongetrouwd” is. Een op de zeven respondenten is gehuwd of geregistreerd partner (15 %).

Figuur 1: Identiteitsgroepen in de steekproef onder *trans* personen (%)

Vragen: Berekende variabele met betrekking tot de volgende enquêtevragen:
 A2. Welk geslacht werd u toegewezen bij uw geboorte? Vrouw/man.
 A3. Bent u/was u een transgender? Ja.
 A3.1 Selecteer één antwoord dat het beste bij u past. 1 Transgender 2 Transseksueel 3 Vrouw met transseksueel verleden 4 Man met transseksueel verleden 5 Gender-variant 6 Travestiet/crossdresser 7 Queer 8 Overige, noteren a.u.b....

Opmerking: De respondenten in de categorieën „transgender” en „transseksueel” werden gehergroepeerd als transmannen en transvrouwen – zie bijlage 2 bij het volledige report voor nadere bijzonderheden.

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

Discriminatie

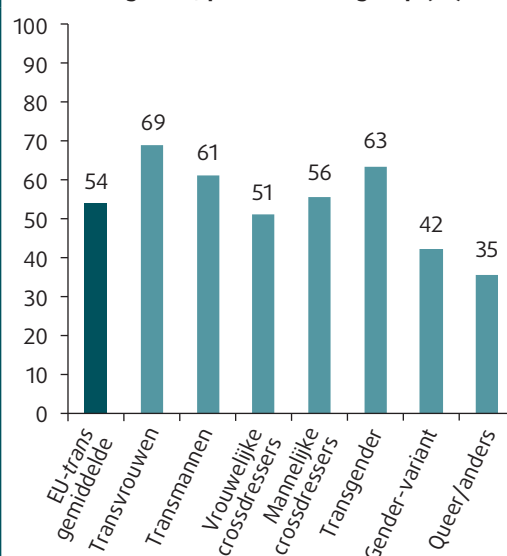
„Ik zou willen dat de manier waarop mijn gender wordt gezien, er niet toe doet. Ik zou mijn eigen gang moeten kunnen gaan en eerlijk en respectvol moeten kunnen worden behandeld hoe ik mijzelf ook presenteer. Ik wil gewoon mezelf kunnen zijn zonder me zorgen te hoeven maken om anderen.” (Trans, 42, Verenigd Koninkrijk)

Een gelijke en volledige sociale participatie voor iedereen zonder discriminatie is een noodzakelijke voorwaarde voor een inclusieve en hechte samenleving die haar menselijk kapitaal benut en welzijn en voorspoed waarborgt aan al haar leden. In dit verband zijn de resultaten van de Europese LHBT-enquête verontrustend. Zij tonen dat de gelijkheid van *trans* personen een nog moeilijk te bereiken doel is dat een krachtdadig optreden op EU- en nationaal niveau vereist.

Meer dan de helft van alle *trans* respondenten (54 %), vergeleken met 47 % van alle LHBT-respondenten, heeft zich, in het jaar voorafgaand aan de enquête, persoonlijk gediscrimineerd gevoeld of is lastiggevallen omdat zij als *trans* werden gezien. De respondenten die jong waren, geen betaald werk hadden of tot een lagere inkomensklasse behoorden,

² Verkregen uit de resultaten van het European Social Survey (ESS, Europees sociaal onderzoek) voor inkomensverdeling, zie bijlage 2 bij het volledige report voor meer bijzonderheden.

Figuur 2: Respondenten die zich, in de afgelopen 12 maanden, gediscrimineerd hebben gevoeld of zijn lastiggevallen omdat zij als *trans* werden gezien, per identiteitsgroep (%)

Vraag: C2A. Hebt u zich, in de afgelopen 12 maanden, in het land waar u woont, persoonlijk gediscrimineerd gevoeld of bent u lastiggevallen omdat u werd gezien als: D. Transgender. Ja.

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

hebben zich echter vaker gediscrimineerd gevoeld. Verder geldt dat naarmate *trans* respondenten meer open waren over hun *trans* zijn, zij vaker aangaven dat zij zich gediscrimineerd hebben gevoeld.

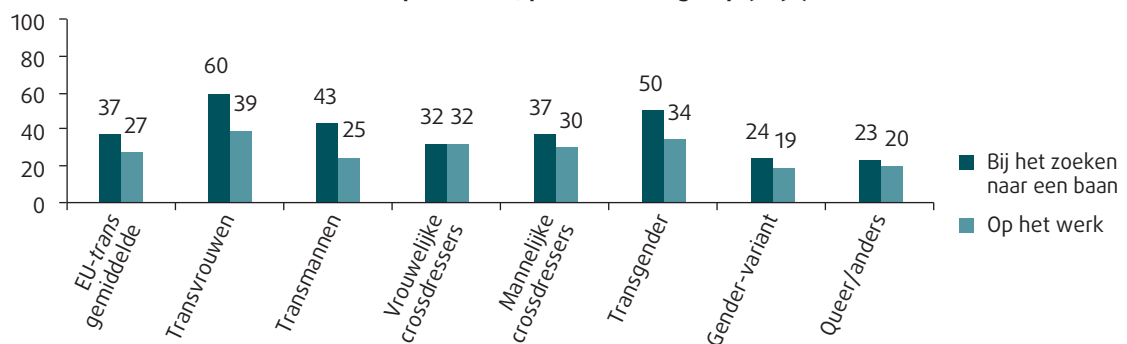
De enquête behandelde discriminatie-ervaringen op diverse terreinen van het maatschappelijk leven.

- Werkgelegenheid: meer dan één op de drie *trans* respondenten (37 %) heeft zich gediscrimineerd

gevoeld bij het zoeken naar een baan, omdat zij als *trans* werden beschouwd, en een kwart van de *trans* respondenten (27 %) meldde discriminatie op het werk.

- Onderwijs: een kwart van de *trans* respondenten die zelf naar school/de universiteit gingen of een kind/kinderen op school/de universiteit hadden, geeft aan zich, in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête, persoonlijk gediscrimineerd te hebben gevoeld door school- of

Figuur 3: Respondenten die zich, in de afgelopen 12 maanden, gediscrimineerd hebben gevoeld bij het zoeken naar een baan of op het werk, per identiteitsgroep (% ja)

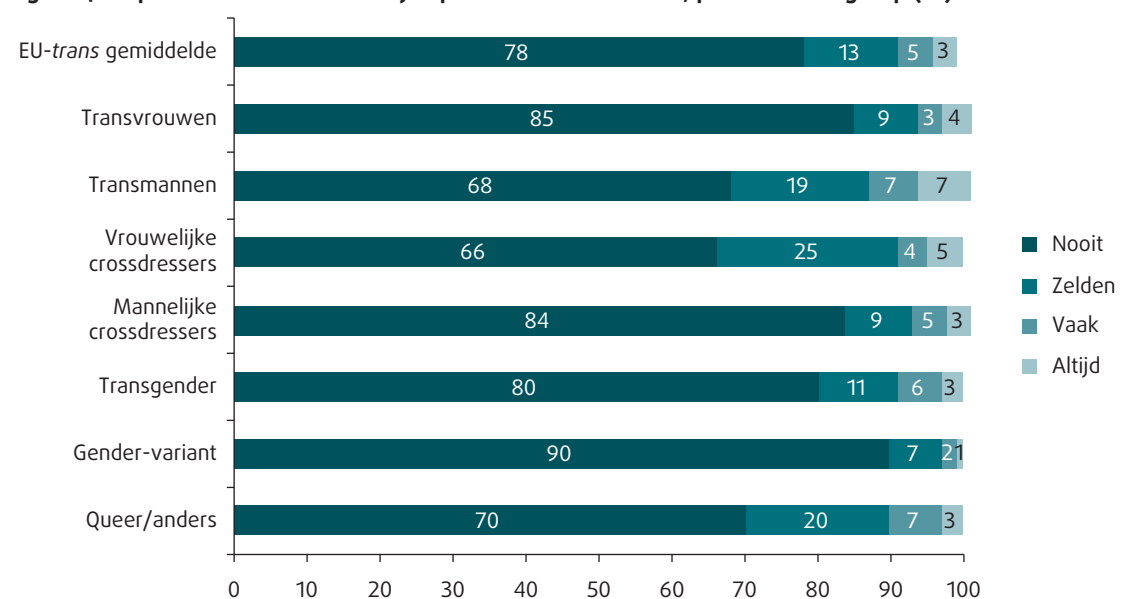

Vraag: C4. Hebt u zich, in de afgelopen 12 maanden, persoonlijk gediscrimineerd gevoeld in één van de volgende situaties, omdat u transgender bent: A. Bij het zoeken naar een baan; B. Op het werk.

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête hebben gesolliciteerd naar een baan of werkten/in dienst waren.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

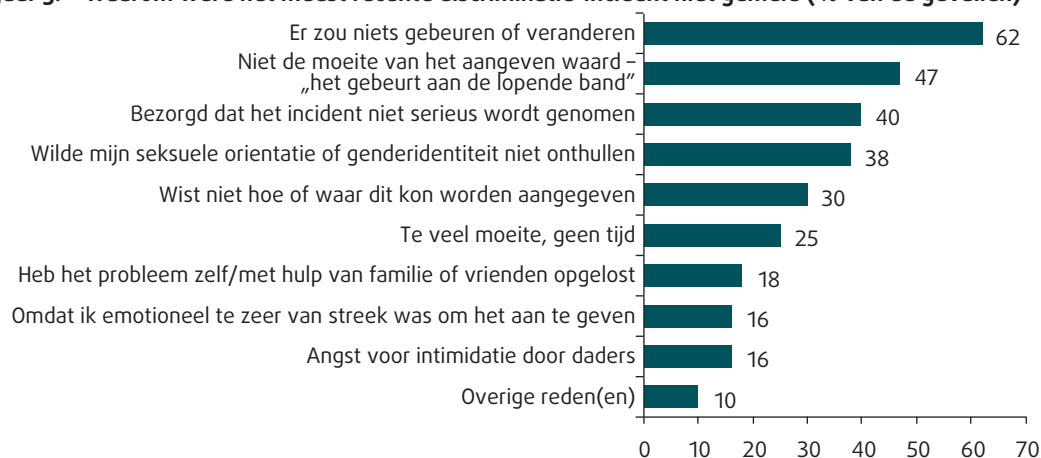
Figuur 4: Openheid over het *trans* zijn op de middelbare school, per identiteitsgroep (%)

Vraag: C9. Hebt u tijdens uw schoolperiode, voordat u 18 jaar was... - A. Op school openlijk gesproken over het feit dat u transgender bent? Antwoordcategorieën zoals aangegeven in de figuur (uitgezonderd de categorie „Niet van toepassing“).

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die meenden dat de vraag op hun situatie van toepassing was.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

Figuur 5: Waarmee werd het meest recente discriminatie-incident niet gemeld (% van de gevallen)

Vragen: C6. Als u terugdenkt aan het meest recente incident, hebt u of heeft iemand anders dit dan ergens aangegeven? „Nee.“
C7. Waarom werd het niet aangegeven?

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die zijn gediscrimineerd en die het meest recente discriminatie-incident niet hebben gemeld.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

universiteitspersoneel. Wanneer alleen naar *trans* studenten wordt gekeken, stijgt het percentage naar 29 %.

- Gezondheidszorg: ongeveer één op de vijf respondenten die in het jaar voorafgaand aan de enquête gebruik maakten van gezondheidszorgdiensten (22 %) of sociale voorzieningen (19 %), heeft zich gediscrimineerd gevoeld door gezondheidszorgpersoneel of personeel van de sociale voorzieningen omdat hij of zij als *trans* werd gezien.
- Goederen en diensten: voor jonge, werkloze en/of tot een lagere inkomensklasse behorende respondenten geldt dat zij zich vaker gediscrimineerd hebben gevoeld in het jaar voorafgaand aan de enquête.

Slechts zeer weinig respondenten hebben het meest recente discriminatie-incident gemeld. *Trans* personen hebben niettemin vaker dan de LHB-groep hun meest recente ervaring gemeld. Meer dan drie op de vijf *trans* respondenten meldden het incident niet, omdat zij ervan overtuigd waren dat er niets zou

gebeuren of veranderen; de helft van hen, omdat zij meenden dat het niet de moeite van het aangeven waard was. *Trans* personen waren ook bezorgd dat het incident niet serieus zou worden genomen en zij wilden hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit niet onthullen. Bijna één op de drie (30 %) wist niet hoe, of waar dit kon worden aangegeven.

Het melden van discriminatie-incidenten bij de bevoegde instanties, zoals organen voor gelijke kansen, is van wezenlijk belang voor het versterken van het bestaande rechtskader dat discriminatie op grond van genderidentiteit in arbeid verbiedt. De richtlijn gelijke behandeling (herschikking) voorziet in de oprichting van organen voor gelijke kansen die als taak hebben bijstand te verlenen aan slachtoffers van discriminatie bij de afwikkeling van de behandeling van hun klachten (artikel 20, lid 2, onder a)). Bovendien moeten de lidstaten toestaan dat maatschappelijke organisaties slachtoffers helpen bij gerechtelijke of administratieve procedures (artikel 17, lid 2).

FRA-adviezen

Discriminatie in arbeid en toegang tot goederen en diensten

De enquêteresultaten geven een opvallend sterke correlatie aan tussen genderexpressie en discriminatie-ervaringen. Bij het evalueren van huidige wetgeving inzake gelijkheid of bij het vaststellen van nieuwe wetgeving op dit gebied dient de EU-wetgever ervoor te zorgen dat de wetgeving ook discriminatie op grond van genderidentiteit omvat. De huidige rechtsbescherming die door het EU-recht wordt gewaarborgd aan personen die voornemens zijn een geslachtsverandering te ondergaan, deze ondergaan of hebben ondergaan, zou moeten worden uitgebreid tot alle *trans* personen.

De enquête wijst uit dat zeer weinig trans respondenten de door hen meegemaakte discriminatie-incidenten melden bij instanties. De EU dient nauwlettend te blijven toezien op de doeltreffendheid van nationale klachtenorganen en -procedures in het kader van de uitvoering van de richtlijn gelijke behandeling (2006/54/EG) en de richtlijn gelijke behandeling bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten (2004/113/EG). De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat aan organen voor gelijke kansen en andere nationale klachtenmechanismen passende bevoegdheden en middelen worden toegekend om de bewustwording van discriminatie op grond van genderidentiteit te vergroten en het melden van incidenten te verbeteren.

De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat de overheidssector strategieën voor diversiteit en beleidsmaatregelen voor gelijke behandeling vaststelt en uitvoert waarbij de persoonlijke levenssfeer ten volle wordt geëerbiedigd en waarbij ervaringen met en goede praktijken bij het aanpakken van de behoeften van trans personen worden uitgewisseld. Dit kan onder meer worden bereikt door het vaststellen van gedragscodes en het faciliteren van wijzigingen in namen en gendermarkers in arbeidsgelateerde documenten. De lidstaten zouden inspanningen van vakbonden en werkgeversorganisaties ter verbetering van diversiteitsbeleid en beleid ter bestrijding van discriminatie op grond van genderidentiteit op het werk en in beroepsonderwijsinstellingen moeten aanmoedigen.

Discriminatie in het onderwijs

De enquête wijst uit dat trans respondenten in het onderwijs worden gepest en negatieve reacties ontvangen vanwege hun genderexpressie of -identiteit. De EU dient het pesten van trans personen in onderwijsinstellingen – als leerling/student of ouder – te helpen tegengaan, als onderdeel van haar inspanningen om genderstereotypen te bestrijden via de EU-strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Het EU-programma voor onderwijs dient intercollegiaal leren onder EU-lidstaten aan te moedigen en bestaande beste praktijken bij het aanpakken van transfoob pesten te promoten.

De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat onderwijsinstellingen trans personen een veilige en ondersteunende omgeving zonder discriminatie, pesterijen of uitsluiting aanbieden. Onderwijsinstellingen zouden ertoe moeten worden aangemoedigd algemene beleidsmaatregelen tegen pesten vast te leggen die ook trans kwesties omvatten.

De bevoegde overheidsinstanties, zoals colleges voor gelijke kansen, nationale mensenrechteninstanties en ombudspersonen voor kinderen, zouden over passende bevoegdheden en middelen moeten beschikken en ertoe moeten worden aangemoedigd gevallen van pesten en discriminatie op grond van genderidentiteit in het onderwijs te onderzoeken.

De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat objectieve informatie over genderidentiteit en genderexpressie onderdeel uitmaakt van het onderwijsprogramma, om respect en begrip onder personeel en leerlingen/studenten te bevorderen en de problemen waarmee trans personen worden geconfronteerd onder de aandacht te brengen. De EU-lidstaten dienen professionals in het onderwijs trainingen aan te bieden in het benaderen van trans kwesties in het onderwijs en het aanpakken van incidenten van transfoob pesten en intimidatie.

Discriminatie en toegang tot gezondheidszorg

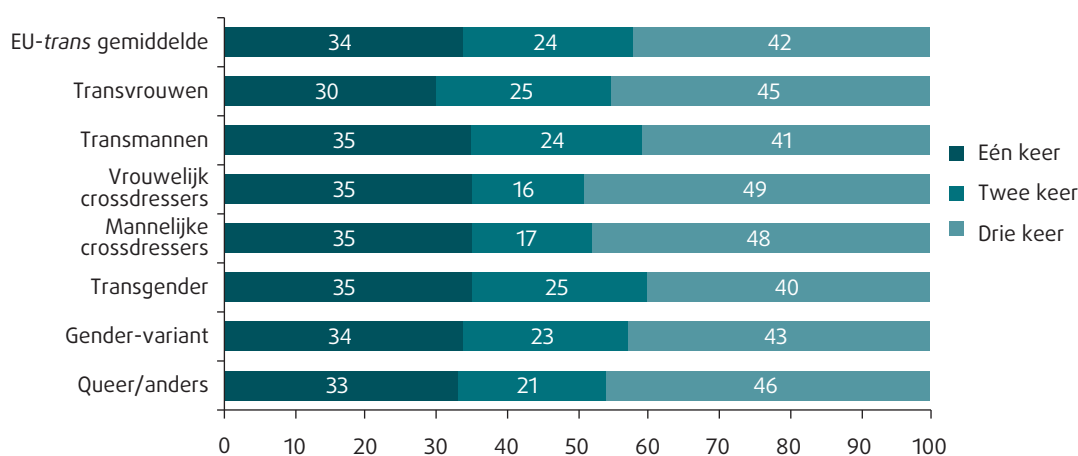
Uit de enquête komt naar voren dat één op de vijf respondenten die in het jaar voorafgaand aan de enquête gebruik maakten van gezondheidszorgdiensten of sociale voorzieningen, zich gediscrimineerd heeft gevoeld door gezondheidszorgpersoneel of personeel van de sociale voorzieningen, omdat hij of zij als trans werd gezien. De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat er wordt voorzien in passende opleidingen en bewustmakingsactiviteiten voor professionals in de zorg en personeel van zorgverzekeraars wat betreft de zorgbehoeften van trans personen, om vooroordelen weg te nemen en de dienstverlening aan trans personen te verbeteren.

De EU-lidstaten zouden moeten overwegen om trans-specifieke gezondheidszorgdiensten beschikbaar te maken en ervoor te zorgen dat trans personen kunnen rekenen op een gelijke en respectvolle behandeling wanneer zij gebruik maken van gezondheidszorgdiensten. De lidstaten zouden verder moeten overwegen om genderbevestigende behandelingen te faciliteren en, waar deze niet beschikbaar zijn, de toegang te verbeteren tot dergelijke behandelingen in een EU-lidstaat die deze wel aanbiedt.

De EU-lidstaten dienen in hun nationale gezondheidsplannen en -beleid naar trans-specifieke gezondheidszorg te verwijzen en dienen ervoor te zorgen dat er in gezondheidsenquêtes, opleidingsprogramma's en gezondheidsbeleid ook rekening wordt gehouden met trans personen en hun behoeften.

Figuur 6: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden werden aangevallen of bedreigd met fysiek en/of seksueel geweld, per aantal incidenten en identiteitsgroep (%)

Vraag: FA1_3. Hoeveel keer heeft iemand u, in de afgelopen 12 maanden, fysiek/seksueel aangevallen of bedreigd met geweld in de Europese Unie/in dit land?

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die in de 12 maanden vóór de enquête fysiek/seksueel werden aangevallen of bedreigd met geweld.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

Geweld en intimidatie

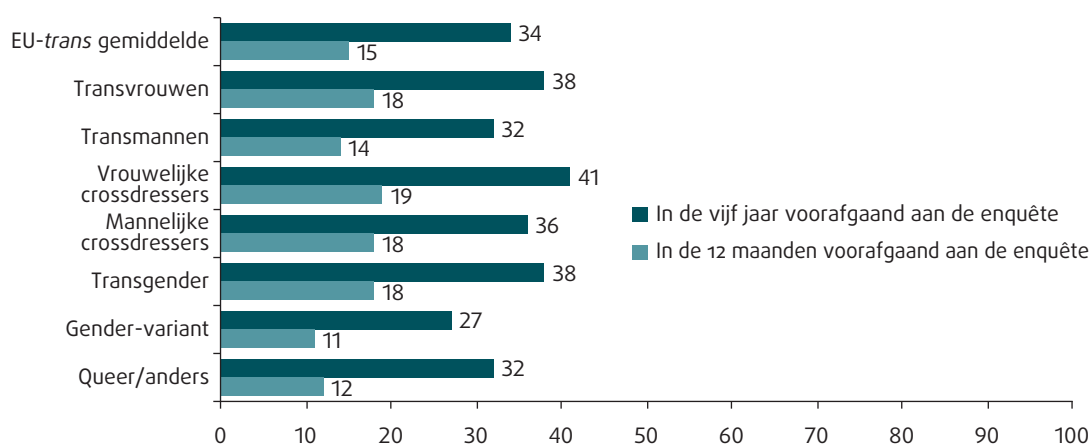
„Transgender zijn in Litouwen is onvoorstelbaar moeilijk. Je leeft voortdurend in angst, tot het punt dat je zelfs niet meer wil leven. [...] Ik ondervind zoveel discriminatie, intimidatie en geweld dat dit alles mijn dagelijks leven is geworden.” (Transgender, 25, Litouwen)

Het meest opvallende resultaat van de Europese LHBT-enquête is het hoge percentage terugkerend

geweld en haatmisdrijven die *trans* personen ondergaan. Hieruit blijkt dat het beleid ter bestrijding van haatmisdrijven in de EU moet worden verbeterd:

- Op jaarbasis vindt ongeveer één gewelds of intimidatie incident plaats per twee *trans* respondenten, een cijfer dat tweemaal hoger ligt in vergelijking met lesbische, homoseksuele en biseksuele respondenten;

Figuur 7: Prevalentie van geweld en bedreigingen met geweld in de afgelopen vijf jaar en in de afgelopen 12 maanden, per identiteitsgroep (%)

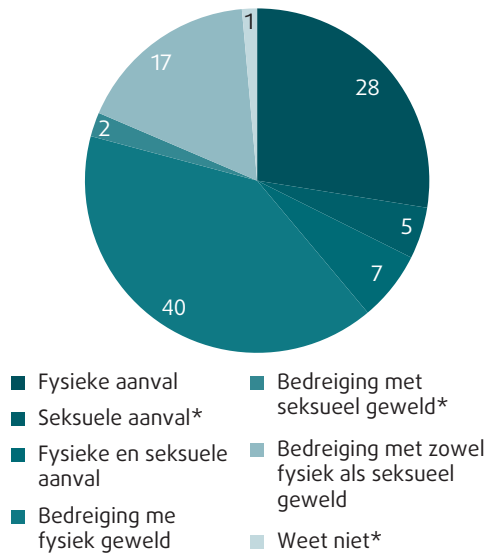
Vragen: F1_A. Bent u in de afgelopen vijf jaar, om welke reden dan ook, thuis of elders (op straat, in het openbaar vervoer, op uw werk, enz.), fysiek/seksueel aangevallen of met geweld bedreigd? Ja.

FA1_2. Wanneer is de LAATSTE fysieke/seksuele aanval of bedreiging met geweld gebeurd? In de afgelopen 12 maanden.

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

Figuur 8: Laatste incident van door haat gemotiveerd geweld, per soort geweld (%)

Vragen: FA1_4. Als u aan de LAATSTE fysieke/ seksuele aanval of bedreiging met geweld denkt, wat overkwam u toen?
FA1_5. Bent u van mening dat het LAATSTE incident van fysieke/seksuele aanval of bedreiging met geweld in de afgelopen 12 maanden gedeeltelijk of geheel gebeurde, omdat men dacht dat u transgender bent?

Opmerking: *Gevallen met minder dan 30 antwoorden.
Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die, in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête, fysiek/ seksueel werden aangevallen of bedreigd met geweld, gedeeltelijk of geheel omdat zij als trans werden gezien.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

- ongeveer twee op de vijf (44 %) *trans* respondenten die slachtoffer waren van geweld in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête, geven aan dat dit zich drie keer of meer heeft voorgedaan in die periode;
- een uitsplitsing per identiteitsgroep geeft aan dat voor vrouwelijke en mannelijke crossdressers waarschijnlijk het meest geldt dat zij meerdere geweldsincidenten (drie keer of meer) in die periode hebben meegemaakt.

Ten aanzien van geweld om welke reden dan ook en niet alleen wegens de genderidentiteit van de respondenten, zeiden de *trans* respondenten vaker dan alle LHBT-groepen dat zij waren aangevallen of bedreigd met geweld, zowel in de periode van vijf jaar als in de periode van één jaar waarnaar in de enquête wordt gevraagd. In de vijf jaar voorafgaand aan de enquête werd 34 % van alle *trans* respondenten slachtoffer van geweld of met geweld bedreigd en in de 12 maanden voorafgaand aan

de enquête werd 15 % slachtoffer van geweld of bedreigd met geweld.

Ongeveer één op 10 (8 %) *trans* respondenten werd fysiek of seksueel aangevallen of bedreigd met geweld. Volgens de respondenten gebeurde dit gedeeltelijk of geheel door het feit dat zij als *trans* werden gezien. In de 12 maanden voorafgaand aan de enquête werden transvrouwen (16 %), mannelijke crossdressers (14 %) en transgender respondenten (11 %) het vaakst geconfronteerd met door haat gemotiveerd geweld.

Van alle LHBT-enquêteerrespondenten deden *trans* respondenten het vaakst aangifte van door haat gemotiveerd geweld bij de politie. Eén op de vijf deed aangifte van het meest recente door haat gemotiveerde incident (21 %) en één op de vier van het ergste incident (24 %). Redenen om geen aangifte te doen zijn onder meer:

- een diep wantrouwen tegen de politie: de helft van de respondenten deed geen aangifte van het incident, menend dat de politie niets zou willen doen en één op de drie deed geen aangifte, menend dat de politie niets zou kunnen doen;
- angst voor een homofobe en/of transfobe reactie van de politie (meer dan één op de drie respondenten);
- in het geval van door haat gemotiveerde intimidatie zeiden de respondenten meestal dat het incident niet belangrijk genoeg was, niet serieus genoeg was om hiervan aangifte te doen of dat zij er niet aan hadden gedacht dat zij hiervan aangifte konden doen.

In de gevallen waarin een door haat gemotiveerd incident van geweld of intimidatie bij een andere organisatie dan de politie werd gemeld, deden de meeste respondenten dit bij een LHBT-organisatie (meer dan de helft), en wel één op de tien bij een overheidsinstantie of nationaal orgaan, zoals een orgaan voor gelijke kansen, en/of 7 %-15 % bij een algemene slachtofferhulporganisatie.

Plegers van geweld en intimidatie zijn in de meeste gevallen onbekende mannen die in groepen optreden. Door haat gemotiveerde incidenten van geweld gebeuren bijna even vaak binnenshuis als buitenshuis, terwijl door haat gemotiveerde incidenten van intimidatie iets vaker binnenshuis plaatsvinden. Van alle locaties *buitenshuis* vermelden *trans* respondenten meestal incidenten in een straat, op een plein, parkeerplaats of andere openbare plaats. Van alle locaties *binnenshuis* gebeurden door haat gemotiveerde incidenten van geweld meestal thuis, terwijl door haat gemotiveerde incidenten van intimidatie meestal op het werk plaatsvonden. Eén op de tien meest recente incidenten van intimidatie gebeurde op internet of via e-mail, inclusief Facebook en Twitter.

Tabel: Locatie van door haat gemotiveerde incidenten van geweld en dreiging met geweld in de afgelopen 12 maanden (%)

	Laatste	Ergste
Thuis	8	9
In een ander woonhuis, appartement*	3	4
Op school/universiteit*	5	6
Op het werk*	3	4
In een café, restaurant, kroeg, club	10	8
In een auto*	1	1
In het openbaar vervoer	9	7
In een sportclub*	0	0
Elders binnenshuis*	2	3
In een straat, op een plein, parkeerplaats of andere openbare plaats	46	43
In een park, bos*	3	4
Op een voor LHBT specifieke ontmoetingsplaats (bijv. club, bar) of evenement (bijv. pride)*	2	1
Elders buitenshuis*	5	7
Overige*	2	2

Vraag: FA1_10; FA2_10. Waar is dit gebeurd?

Opmerking: *Gevallen met minder dan 30 antwoorden.

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die fysiek/seksueel zijn aangevallen of bedreigd met geweld in de 12 maanden (laatste incident) of vijf jaar (ergste incident) voorafgaand aan de enquête, gedeeltelijk of geheel omdat zij als trans werden gezien.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

„Homofobie en transfobie zijn schendingen van de menselijke waardigheid. Homofobe en transfobe houdingen zijn onverenigbaar met de waarden en beginselen waarop de Europese Unie berust – zoals vastgelegd in artikel 2 van het Verdrag.”

Europese Commissie (2013), *The Commission's actions are making LGBT rights a reality*, SPEECH/13/424, Den Haag, 17 mei 2013

Geweld en intimidatie schenden het recht op leven, het recht op eerbiediging van de lichamelijke en geestelijke integriteit en dus de menselijke waardigheid. Deze rechten worden beschermd door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Volgens het Europees Parlement moeten de lidstaten „haatmisdrijven tegen LGBTI³-mensen vastleggen en onderzoeken, en strafwetgeving aannemen waarin het aanzetten tot haat op grond van seksuele oriëntatie en genderidentiteit verboden wordt.” Evenzo worden de lidstaten van de Raad van Europa in Aanbeveling CM/Rec(2010)5 ertoe

3 Het acroniem 'LGBTI' omvat ook 'intersekse'. Resolutie van het Europees Parlement van 4 februari 2014 over de EU-routekaart tegen homofobie en discriminatie wegens seksuele gerichtheid of genderidentiteit (2013/2183(INI)).

aangemoedigd om „te voorzien in doeltreffende, snelle en onpartijdige onderzoeken naar vermeende strafbare feiten en andere incidenten waarbij het redelijke vermoeden bestaat dat de seksuele oriëntatie of genderidentiteit van het slachtoffer voor de dader een motief is geweest”. Verder worden zij ertoe opgeroepen om „ervoor te zorgen dat [...] plegers van dergelijke feiten op doeltreffende wijze voor de rechter worden gebracht en, indien passend, een straf opgelegd krijgen om straffeloosheid te voorkomen”.⁴

„Ik ben vernederd, geslagen en beledigd door mensen die ik ken en mensen die ik niet ken, maar ik wilde dat de mensen in mijn omgeving zouden beseffen dat ik een mens ben zoals iedereen en dat mijn seksuele oriëntatie mij niet anders maakt dan hen! Ik ben een mens – een persoon. Ik ben er trots op dat ik homoseksueel ben; ik heb nooit gelogen en zal dat ook nooit doen, koste wat het kost.” (Trans, homoseksueel, 29, Bulgarije)

4 Raad van Europa, Comité van Ministers (2010), *Aanbeveling CM/Rec(2010)5 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake maatregelen ter bestrijding van discriminatie wegens seksuele geaardheid of genderidentiteit*.

FRA-advies

Bestrijding van door haat gemotiveerde incidenten van geweld en intimidatie jegens trans personen

Bij het beoordelen van nationale wetgeving ter omzetting van Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten (EU-richtlijn slachtoffers) dient de Europese Commissie, in de afzonderlijke gevallen, speciale aandacht te schenken aan de vraag of genderidentiteit of genderexpressie naar behoren zijn opgenomen als persoonlijke kenmerken van slachtoffers.

Bij de tenuitvoerlegging van de EU-richtlijn slachtoffers dienen de EU-lidstaten aandacht te schenken aan de beschermingsbehoeften van slachtoffers van strafbare feiten die zijn gepleegd wegens de genderidentiteit van het slachtoffer (in overeenstemming met overwegingen 9, 17 en 56 van de richtlijn). De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat het recht op bescherming van het privé-leven van transgender personen, zoals vorige namen en vorig geslacht, in strafrechtelijke procedures ten volle wordt geëerbiedigd.

De EU-lidstaten zouden moeten overwegen om strafrechtelijke bepalingen vast te stellen die voorzien in bescherming tegen transfobe misdrijven, en zij zouden ervoor moeten zorgen dat rechtshandavingsinstanties transfobe misdrijven op doeltreffende wijze leren aan te pakken, bijvoorbeeld door bewustmaking rond trans kwesties.

De EU-lidstaten dienen het onvoldoende melden van haatmisdrijven, waaronder misdrijven tegen trans personen, aan te pakken, zoals benadrukt wordt in de conclusies van de Raad Justitie en Binnenlandse zaken van december 2013 over het bestrijden van haatmisdrijven, die de conclusies van de FRA-conferentie over de grondrechten in 2013 te Vilnius weerspiegelen. De lidstaten worden ertoe opgeroepen passende maatregelen te nemen om het melden van haatmisdrijven door slachtoffers te faciliteren, ook via organisaties die hen ondersteunen, voor zover mogelijk. Hiertoe behoren maatregelen om het vertrouwen in politie en in andere overheidsinstanties te vergroten. Rechtshandavers dienen daarom te worden opgeleid in het behandelen van gevallen die trans personen melden, met name in slachtofferhulp en het stelselmatig vastleggen van incidenten. Praktijken zoals „melding door derden”, waarbij maatschappelijke organisaties via partnerschappen tussen meerdere organen betrokken worden, kunnen eveneens worden overwogen om de meldingscijfers te doen stijgen.

De EU-lidstaten dienen ervoor te zorgen dat rechtshandavingsinstanties haatmisdrijven gebaseerd op genderidentiteit en genderexpressie naar behoren vastleggen, onderzoeken en vervolgen, in overeenstemming met lopende inspanningen om de gegevensverzameling over strafbare feiten te verbeteren (zoals de Eurostat-werkgroep statistiek over criminaliteit en strafrecht in het kader van het EU-actieplan voor statistiek 2011-2015). Om tot empirisch onderbouwde wettelijke en beleidsmaatregelen te komen, dienen de lidstaten statistische gegevens te verzamelen over de aantallen en soorten strafbare feiten en over de genderidentiteit van slachtoffers (overeenkomstig artikel 28 en overwegingen 56 en 64 van Richtlijn 2012/29/EU), alsook over het aantal veroordeelde overtreeders en de opgelegde straf.

Leven als een trans persoon

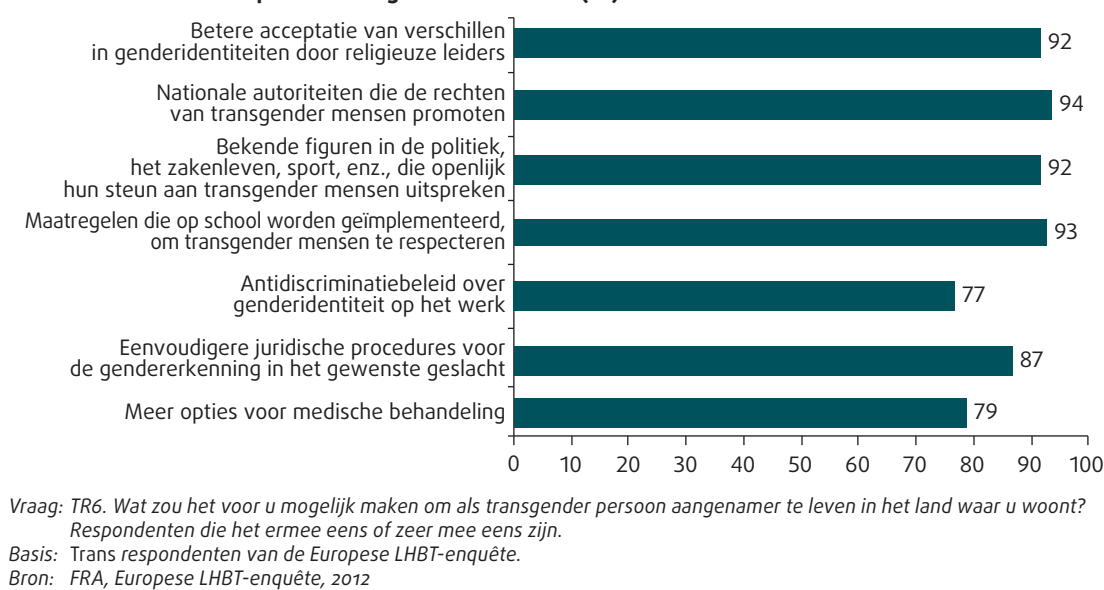
„Ik beschouw mezelf dus als een man met vrouwelijke neigingen in een vrouwenlichaam. Wanneer ik met anderen hierover praat, denken ze dat ik gek ben. Je bent man of vrouw, punt! Welnu, dan ben ik niets.” (Vrouwelijke crossdresser, 32, Denemarken)

Uit de enquêteresultaten komt naar voren dat veel trans personen in een sociaal milieu opgroeien en wonen dat zich merendeels onbewust is van hun bestaan en behoeften. Wanneer de angst, veroorzaakt door een aanhoudende victimisatie en discriminatie, stuit op onwetendheid van anderen – zoals eigen familie, werkomgeving of sociaal milieu – wordt een „copings” mechanisme gezocht in schuilen of niet willen opvallen. Deze houding is echter niet bevorderlijk voor de erkenning van de rechten van trans personen. Stereotypen en onwetendheid over de realiteit van het dagelijkse leven en de rechten

van trans personen zorgen ervoor dat negatieve attitudes en slechte behandelingen in allerlei gradaties blijven aanhouden, van idiote grappen en beledigende taal tot ernstige intimidatie en uitsluiting. Zo wordt een onzichtbare kooi gecreëerd, waarbij hindernissen voor gelijkheid worden opgezet en het leven van trans personen wordt gecompromitteerd. Uiteindelijk, zoals trans respondenten opmerkten, voelen zij zich burgers die niet zichzelf mogen zijn.

„Ik weet zeker dat ik meer zou zijn gediscrimineerd en lastiggevallen als ik meer open was geweest over mijn trans zijn. Wanneer ik dit moest vermelden in juridische context, deed ik dat, maar, behalve mijn familie, het zorgpersoneel en mijn ex-partners, weet verder niemand dat ik niet als man ben geboren. Het was voor mij dus redelijk eenvoudig, maar het is natuurlijk niet goed dat ik het strikt geheim moet houden om de zaken eenvoudig te houden.” (Transman, 38, Nederland)

Figuur 9: De opvattingen van respondenten over manieren waarop het mogelijk zou worden gemaakt om als *trans* persoon aangenamer te leven (%)

Het leven in een voor *trans* negatieve omgeving brengt *trans* personen ertoe hun uitingen en gedrag aan te passen:

- een derde van alle *trans* personen (32 %) vermijdt het uitdrukking te geven aan hun geslacht – of het gewenste geslacht – door middel van hun fysieke verschijning of kleding, uit angst te worden aangevallen, bedreigd of lastiggevallen;
- de helft van de *trans* respondenten meldt dat zij uit angst bepaalde plaatsen en locaties mijden;
- bijna een op de vijf respondenten vermijdt het open te zijn over het *trans* zijn, zelfs in eigen huis, en zes op de tien respondenten vermijden het open te zijn over het *trans* zijn in het openbaar vervoer.

Deze bevindingen ondersteunen hoe het dagelijkse leven van *trans* personen wordt beïnvloed door de maatschappelijke opvattingen en reacties ten aanzien van *trans* personen. Hierdoor wordt het recht op eerbiediging van hun privé-leven nietgewaarborgd, dat ook het recht omvat op de expressie van de eigen identiteit op alle terreinen van het leven, ook in het openbaar.

„Het leven als transgender persoon is eng. Ik let altijd op negatieve reacties en ik wil meestal niet opvallen wanneer ik in een openbare situatie ben, zoals bij het gebruik van het openbaar vervoer, enz. Dit houdt in dat ik meer en ruimere kleding draag dan ik zou willen.”
(Transseksueel, 39, Verenigd Koninkrijk)

Vier op de vijf *trans* respondenten zeggen dat positieve maatregelen om het respect voor de mensenrechten van *trans* personen te promoten, zoals plannen voor gelijkheid, openbare campagnes of gespecialiseerde diensten, zeer tot betrekkelijk zeldzaam zijn in het land waar zij wonen. Meer dan

negen op de tien respondenten (94 %) zeggen dat zij als *trans* persoon aangenamer zouden kunnen leven als de nationale autoriteiten de rechten van *trans* personen zouden promoten.

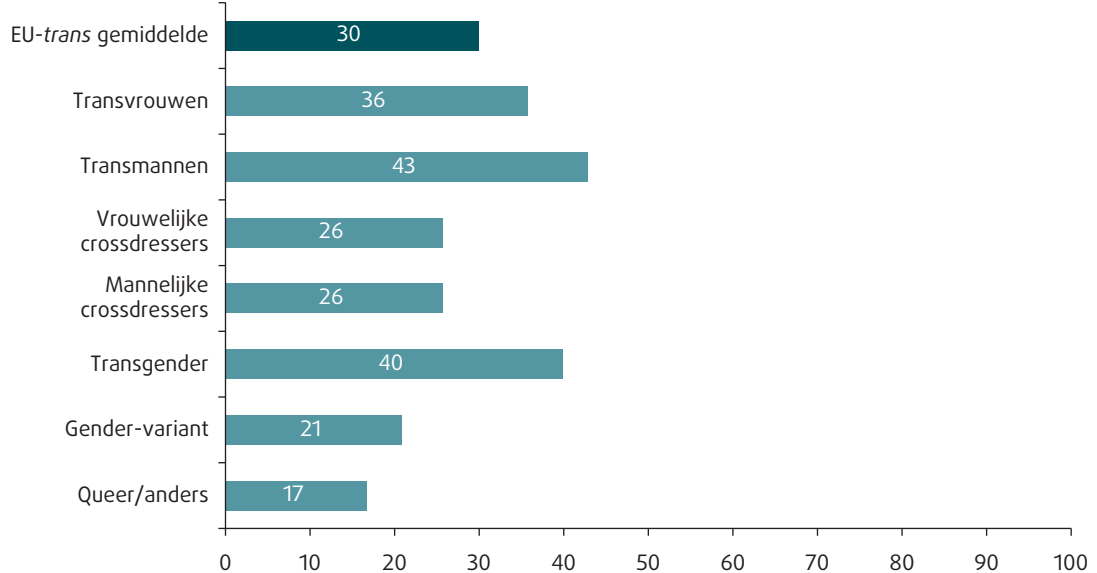
Geen identiteitspapieren hebben die de genderidentiteit of genderexpressie bevestigen, kan aanleiding geven tot discriminatie:

- één op de drie *trans* respondenten heeft zich in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête gediscrimineerd gevoeld bij het tonen van de identiteitskaart of een ander officieel document met seksevermelding;
- ongeveer negen op de tien *trans* respondenten (87 %) zeggen dat eenvoudigere juridische procedures voor de gendererkenning in het gewenste geslacht hun leven aangenamer zouden helpen maken.

„Slechts 35 landen in Europa hebben wettelijke bepalingen voor de erkenning van de genderidentiteit van een trans persoon. Het bestaan als trans persoon is in 14 landen de facto illegaal, aangezien deze landen geen erkenning bieden. 21 landen in Europa eisen bij wet dat trans personen een sterilisatie ondergaan voordat hun genderidentiteit wordt erkend. Enkele andere vereisten kunnen zijn: de diagnose van een geestelijke stoornis, medische behandeling en invasieve chirurgie, beoordeling van een periode waarin men al met de nieuwe genderidentiteit heeft geleefd, de staat „ongetrouwd“ of „gescheiden“. Dergelijke vereisten schenden de waardigheid en de lichamelijke integriteit van een persoon, evenals diens recht op een gezinsleven en om vrij te zijn van degraderende en onmenselijke behandelingen.”

Transgender Europe (TGEU) (2014), Trans Rights Europe Map & Index 2014, www.tgeu.org/Trans_Rights_Europe_Map

Figuur 10: Respondenten die zich, in de afgelopen 12 maanden, gediscrimineerd hebben gevoeld in een situatie waarin het noodzakelijk was een officieel document met seksevermelding te tonen, per identiteitsgroep (%)

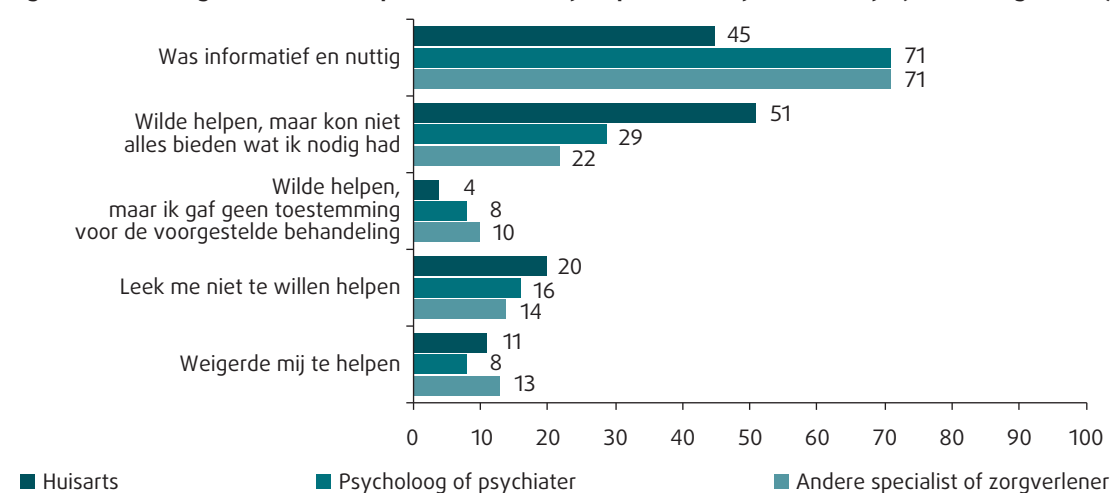

Vraag: C4. Hebt u zich, in de afgelopen 12 maanden, persoonlijk gediscrimineerd gevoeld in één van de volgende situaties, omdat u transgender bent: - K. Toen u uw identiteitskaart of een ander officieel document toonde, waarop uw sekse is vermeld.

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête die in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête een officieel document met seksevermelding moesten tonen.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

Figuur 11: Ervaringen van trans respondenten toen zij hulp zochten bij het trans zijn (% van de gevallen)

Vragen: TR1. Hebt u ooit psychologische of medische hulp gezocht, omdat u een trans (transgender) persoon bent? Ja.

TR3. Bij wie vroeg u om hulp en wat was het resultaat? (Dienstverleners en antwoordcategorieën zoals aangegeven in de figuur; uitgezonderd de categorie „Niet van toepassing“).

Basis: Trans respondenten van de Europese LHBT-enquête.

Bron: FRA, Europese LHBT-enquête, 2012

In Aanbeveling CM/Rec(2010)5 van de Raad van Europa wordt benadrukt dat de lidstaten passende maatregelen dienen te nemen om de volledige wettelijke erkenning van de geslachtsverandering van een persoon op alle terreinen van het leven te waarborgen, in het bijzonder door het mogelijk te maken op een snelle, transparante en toegankelijke manier de naam en het geslacht te wijzigen in officiële documenten. Verder staat hierin vermeld dat „voorafgaande vereisten, zoals veranderingen van lichamelijke aard, voor de wettelijke erkenning van een geslachtsverandering regelmatig dienen te worden geëvalueerd om ongepaste vereisten te verwijderen.”

Veel *trans* personen lopen een verhoogd risico op een slechte lichamelijke en geestelijke gezondheid. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat veel *trans* personen zelfmoordgedachten hebben, aan depressies lijden, angsten hebben, aan zelfbeschadiging doen en zelfs proberen zich van het leven te beroven.

Sommige, niet alle, *trans* personen starten een geslachtsveranderingsproces, vaak „transitie” genoemd, om het lichaam aan de genderidentiteit aan te passen.

Twee op de vijf *trans* respondenten (39 %), vooral tot lagere inkomensklassen behorende respondenten en werkloze respondenten, hebben medische of psychologische hulp gezocht voor hun behoeften in verband met hun genderidentiteit. De ervaringen met het zoeken naar hulp lopen zeer uiteen: zeven op de tien *trans* respondenten (71 %) melden positieve ervaringen met psychologen, psychiaters of andere specialisten of zorgverleners. Dit tevredenheidscijfer daalt echter tot onder de helft (45 %) wanneer het gaat om huisartsen. Eén op de vijf (20 %) geeft aan dat de huisarts niet leek te willen helpen en één op de tien (11 %) zei dat de huisarts gewoonweg weigerde te helpen.

De helft van de respondenten (52 %) die geen psychologische of medische hulp hebben gezocht, wilde geen hulp of had geen hulp nodig. Vooral de groepen

mannelijke en vrouwelijke crossdressers, gender-variante respondenten en queer/overige respondenten willen het vaakst geen hulp/hebben het vaakst geen hulp nodig. Een derde van de transmannen (33 %) en transvrouwen (37 %) geeft ook aan dat zij geen psychologische of medische hulp willen voor het *trans* zijn. De respondenten die psychologische of medische zorg willen of nodig hebben, maar deze nog niet hebben gezocht, geven vele redenen op waarom zij geen hulp zoeken, zoals niet durven, niet weten waar naartoe te gaan of bang zijn voor vooroordelen van de zorgverleners. Bijna vier op de vijf *trans* respondenten (79 %) verklaren dat meer opties voor medische behandeling hen zouden helpen aangenamer te leven als *trans* persoon.

FRA-advies

Zorgen voor de wettelijke erkenning van de genderidentiteit

Zoals uit de enquête blijkt, vormt het verkrijgen van identiteitspapieren die met de genderidentiteit en genderexpressie overeenstemmen een probleem dat voor veel trans respondenten een normaal sociaal leven in de weg staat. De EU-lidstaten dienen te zorgen voor een volledige wettelijke erkenning van het gewenste geslacht van een persoon, waaronder de wijziging van de eerste naam, een socialezekerheidsnummer en andere genderindicatoren in identiteitspapieren.

Juridische geslacht erkenning procedures dienen toegankelijk, transparant en doeltreffend te zijn en het respect voor de menselijke waardigheid en vrijheid moet hierbij verzekerd zijn. Meer bepaald moeten een scheiding en medische interventies, zoals sterilisatie, niet nodig zijn voor wettelijke gendererkenningsprocedures.

EU-lidstaten dienen documenten en besluiten van andere EU-lidstaten over de wettelijke erkenning van de genderidentiteit ten volle te erkennen, om de uitoefening van het recht van trans personen op vrijheid van verkeer in de EU te faciliteren.

Methodologie

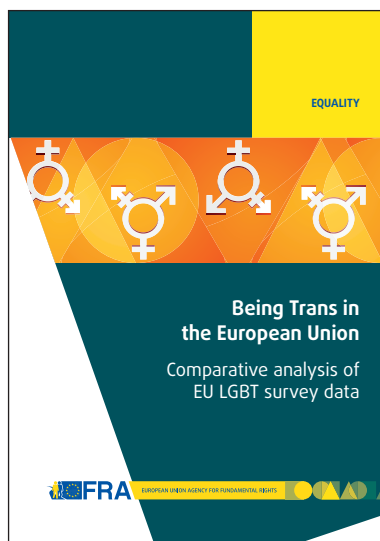
De Europese LHBT-enquête werd in 2012 gehouden via een anonieme online vragenlijst die vooral in LHBT-gerelateerde media online en sociale media werd gepromoot. Deze methode heeft de grootste verzameling empirische informatie over LHBT-personen gegenereerd die in Europa of elders in de wereld beschikbaar is. Het report en deze samenvatting presenteren waarnemingen, ervaringen, opvattingen en standpunten van *trans* respondenten van 18 jaar en ouder die van het internet gebruik maakten, op de hoogte waren van de enquête en besloten eraan deel te nemen. Hoewel de resultaten niet als representatief kunnen worden beschouwd voor alle *trans* personen die in de EU wonen, is het door de zeer grote steekproefomvang plausibel dat de tendensen die in de resultaten zijn aangetroffen, in grote mate die van de *trans* bevolking in de EU weerspiegelen.

Voor de enquête werd een weegmethode gebruikt om het ontbreken van betrouwbare statistische gegevens over de proportionele omvang van de *trans* bevolking in de EU te compenseren en de effecten van de oververtegenwoordiging van sommige EU-lidstaten in de totale steekproef te beperken. Dankzij deze procedure zijn de opvattingen van de *trans* respondenten uit iedere EU-lidstaat verhoudingsgewijs in de enquêteresultaten vertegenwoordigd volgens de bevolking van het land. In dit verband is aangenomen dat het percentage van *trans* respondenten en de *trans* subgroepen onder alle enquêterespondenten hetzelfde is in iedere EU-lidstaat. De berekeningen werden op deze aanname gebaseerd (zie bijlage 2 in het hoofdreport voor een volledige beschrijving).

Meer informatie over de methodologie is te vinden in bijlage 1 bij het volledige report van het FRA over *trans* personen – *Being Trans in the European Union: Comparative analysis of EU LGBT survey data* (Trans zijn in de Europese Unie: vergelijkende analyse van de gegevens verkregen via de Europese LHBT-enquête, 2014) – zie: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/being-trans-eu-comparative-analysis>.

Trans personen of personen van wie de genderidentiteit en/of genderexpressie afwijkt van het geslacht dat bij de geboorte wordt vastgesteld, ondergaan vaak discriminatie, intimidatie en geweld in de Europese Unie (EU) van tegenwoordig. Deze realiteit veroorzaakt angst, waardoor velen hun ware zelf verbergen of verhullen. In dit report wordt gekeken naar gelijke behandeling en discriminatie op twee gronden, namelijk seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Het report analyseert gegevens over de ervaringen van 6 579 *trans* respondenten die hebben meegedaan aan de Europese enquête naar lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender (LHBT) personen, de grootste verzameling van empirisch bewijs op dit terrein ooit. Bij deze analyse heeft het FRA vastgesteld dat de percentages voor discriminatie, intimidatie en geweld het hoogst zijn voor de *trans* respondenten onder de LHBT-subgroepen, op enkele uitzonderingen na.

Een gelijke en volledige sociale participatie voor iedereen zonder discriminatie is de noodzakelijke voorwaarde voor een inclusieve en hechte samenleving. In dit verband schetsen de enquêteresultaten een verontrustende realiteit. Zij tonen dat de gelijkheid van *trans* personen een nog moeilijk te bereiken doel is. Toch verschijnt dit report in een tijd dat een toenemend aantal lidstaten van de EU stappen onderneemt om de grondrechten van *trans* personen te bevorderen en te beschermen. Het verzamelde en geanalyseerde bewijs dat via deze enquête is verkregen, kan dienstig zijn voor politici en beleidsmakers die wetgeving, beleid en strategieën trachten vast te stellen om die rechten beter te beschermen.

Nadere informatie:

Het volledige report van het FRA over *trans* personen – *Being Trans in the European Union: Comparative analysis of EU LGBT survey data (2014)* – is te vinden op het adres <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/being-trans-eu-comparative-analysis>.

Het volledige report over de LHBT-enquête – *EU LGBT survey – European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey – Main results (2014)* – is te vinden op het adres <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-main>.

Het samenvattende report over de LHBT-enquête – *EU LGBT survey – European Union lesbian gay, bisexual and transgender survey – Results at a glance (2013)* – is te vinden op het adres <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-results> (ook verkrijgbaar in Frans en Duits).

Een overzicht van de activiteiten van het FRA op het gebied van LHBT-thema's is beschikbaar op: <http://fra.europa.eu/en/project/2011/homophobia-transphobia-and-discrimination-grounds-sexual-orientation-and-gender>.

Publicatiebureau

© Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, 2014
Foto: © Shutterstock

FRA – BUREAU VAN DE EUROPESE UNIE VOOR DE GRONDRECHTEN

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Wenen – Oostenrijk
tel +43 158030-0 – fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

ISBN 978-92-9239-866-8

TK-06-14-152-NL-C

doi:10.2811/32672